

De éénbankrekeningmaatregel: verspilde energie van de wetgever?

BTW-bulletin 2014/71

De zogenoemde éénbankrekeningmaatregel werd op 1 december 2013 ingevoerd, maar de Staatssecretaris van Financiën speelt nu al met de gedachte om deze af te schaffen, althans voor btw-doeleinden. In dit artikel ga ik in op de wet- en regelgeving waarin de éénbankrekeningmaatregel is neergelegd en op de (nadelige) gevolgen van de maatregel voor de btw-praktijk. Vanzelfsprekend zullen ook de meest recente ontwikkelingen niet onbesproken blijven. Gelet op de doelgroep van *BTW-bulletin* ga ik voornamelijk in op de btw-aspecten van de éénbankrekeningmaatregel, die bijvoorbeeld ook voor de uitbetaling van toeslagen geldt.

Het doel van de éénbankrekeningmaatregel

De maatregel van het verplicht gebruiken van één bankrekeningnummer is opgenomen in de Wet overige fiscale maatregelen 2012. De maatregel behelst dat teruggaven en/of toeslagen in beginsel slechts uitbetaald worden op een bankrekening die op naam staat van de belastingplichtige zelf. Ook kan slechts één bankrekening worden gebruikt voor de uitbetaling van teruggaven en toeslagen. Het voornaamste doel van de maatregel is het tegengaan van fraude, bijvoorbeeld doordat identiteitsgegevens van een ander bij de aanvraag van een teruggaaf of toeslag worden misbruikt en iemand zich onterecht een teruggaaf of toeslag toe-eigent. Daarnaast speelt ook het kostenaspect een rol. In het rekeningnummerbestand van de belastingdienst zijn 35,4 miljoen rekeningnummers opgenomen. Het beheer van het rekeningnummerbestand en het verwerken van de wijzigingen daarin brengen hoge uitvoeringskosten met zich mee. Ook wordt in de Memorie van Toelichting nog genoemd het risico op uitbetalingsfouten door de veelheid aan rekeningnummers.

Wettelijk kader

De éénbankrekeningmaatregel is neergelegd in de Invorderingswet 1990 (IW) en de daarbij behorende uitvoeringsregeling. De hoofdregel vindt men in art. 7a lid 1 IW:

“in afwijking van artikel 4:89 Algemene wet bestuursrecht vindt uitbetaling aan de belastingschuldige van omzetbelasting [...] uitsluitend plaats op een daartoe door de belastingplichtige bestemde bankrekening die op naam staat van de belastingplichtige [...].”

¹ Mr. S.P.M. van den Maagdenberg is als advocaat-belastingadviseur verbonden aan DLA Piper Nederland N.V.

Voor omzetbelastingdoeleinden geldt derhalve maar één van de twee voorwaarden: de bankrekening moet op naam staan van de belastingplichtige maar de belastingplichtige mag – anders dan de naam van de maatregel doet vermoeden – wel meer bankrekeningnummers bestemmen voor de uitbetaling van teruggaven.

Een overgangsmaatregel is opgenomen in art. 40e Uitvoeringsregeling IW. Deze overgangsmaatregel geldt voor alle teruggaven en toeslagen. Als in het systeem van de belastingdienst op 1 december 2013 een rekeningnummer is opgenomen dat niet op naam van de belastingplichtige staat, betaalt de ontvanger tot 1 juli 2015 uit op dit rekeningnummer. Achtergrond van deze maatregel is dat op 1 december 2013 veel bankrekeningnummers niet op naam van de belastingplichtige stonden. De belastingdienst had belastingplichtigen nog niet gevraagd een ander bankrekeningnummer door te geven. Om te voorkomen dat de belastingdienst van de een op andere dag zou stoppen met uitbetalen van teruggaven, is een overgangsperiode opgenomen.

Art. 40f Uitvoeringsregeling IW bevat een specifieke maatregel voor teruggaafverzoeken ex art. 31 lid 4 Wet OB en hoofdstuk VI afdeling 2 van die wet. Deze uitzondering geldt speciaal voor btw-teruggaven ten aanzien van buiten Nederland gevestigde btw-ondernemers die op de bankrekening van een derde worden uitbetaald. De reden voor deze uitzondering is dat teruggaafverzoeken vaak door een Nederlandse intermediair (btw-huis) worden ingediend. Aangezien in Europees verband afspraken zijn gemaakt over de uitbetaling van btw-teruggaven aan btw-huizen, is besloten een (tijdelijke) maatregel voor deze doelgroep op te nemen.

Tot slot is in art. 43 IW nog een uitzondering opgenomen voor de fiscale eenheid omzetbelasting. Aan elk van de afzonderlijke onderdelen van de fiscale eenheid kan bevrijdend worden betaald.

Praktijkproblemen

In de praktijk was veel onrust over de éénbankrekeningmaatregel. Art. 40e en 40f Uitvoeringsregeling IW zijn pas op 30 december 2013 ingevoerd. Veel belastingplichtigen vreesden dus dat de belastingdienst de uitbetaling van btw-teruggaven onaangekondigd zou opschorten. De wetgever en de belastingdienst hebben deze onrust niet weg kunnen nemen. Zij konden namelijk niet aangeven wat het beleid van de belastingdienst zou worden en/of een overgangsmaatregel zou worden ingevoerd.

Ondanks de invoering van art. 40f Uitvoeringsregeling IW, heeft de éénbankrekeningmaatregel behoorlijk wat zorgen meegebracht voor btw-huizen. Zo is de belastingdienst gestart met het opvragen van bankgegevens als bleek dat een bankrekeningnummer niet op naam van een belastingplichtige stond. Deze brieven zijn vaak naar de btw-ondernemer – en niet naar het btw-huis – gestuurd. Zo kan het voorkomen dat een nietsvermoedende btw-on-

derner haar eigen bankgegevens opstuurt als gevolg waarvan de belastingdienst de (reeds voorgefinancierde en aan het btw-huis gecedeerde!) btw-teruggaaf overmaakt aan de belastingplichtige. Ook in de elektronische portal waarin een btw-teruggaafverzoek – al dan niet namens een andere btw-ondernemer – kan worden ingediend, heeft de belastingdienst aanpassingen verricht. Zo is het voorgekomen dat een btw-teruggaafverzoek niet meer kon worden verstuurd omdat een foutmelding verscheen met de tekst: 'het bankrekeningnummer hoort niet bij de begunstigde'. Het laatstgenoemde probleem speelde overigens niet alleen bij het terugvragen van Nederlandse btw via de elektronische portal, maar ook bij het terugvragen van buitenlandse btw via dezelfde portal.

Inmiddels is de belastingdienst ook gestart met het sturen van brieven waarin wordt verzocht een rekeningafschrift (niet ouder dan twee maanden) en een uittreksel uit de lokale Kamer van Koophandel op te sturen. Op het moment dat de belastingplichtige niet aan dit verzoek voldoet dan wel niet de juiste gegevens opstuurt, betaalt de ontvanger de btw-teruggaaf niet langer uit. Het laatste kan niet alleen tot financiële problemen leiden, maar is vanzelfsprekend ook in strijd met art. 40e Uitvoeringsregeling IW!

Aangekondigde maatregelen

De Staatssecretaris van Financiën heeft 2 juni jl. een brief (kenmerk: DGB/2014/3210 U) gestuurd naar de Tweede Kamer waarin hij de stand van zaken ten aanzien van de éénbankrekeningmaatregel uiteenzet. Kort gezegd was de staatssecretaris voornemens de volgende twee maatregelen door te voeren:

- 1 het verlengen van de overgangsmaatregel zoals opgenomen in art. 40e Uitvoeringsregeling IW; en
- 2 het uitsluiten van de omzetbelasting van de tenaamstellingsverplichting die geldt op basis van de wet één bankrekeningnummer.

De eerste maatregel is inmiddels doorgevoerd. In art. 40e Uitvoeringsregeling IW staat nu een overgangsperiode tot 1 juli 2015 (eerst 1 juli 2014). Voor de tweede maatregel geldt dat de Staatssecretaris van Financiën voornemens is in het kader van het Belastingplan 2015 een wetsvoorstel in te dienen. De reden hiervan is dat het valideren van de tenaamstellingsverplichting een proces is waarbij veel aanvullende handelingen nodig zijn, zowel aan de zijde van de belastingdienst als aan de zijde van de belastingplichtige. Dit terwijl het risico op identiteitsfraude bij de omzetbelasting beperkt is en dit risico door andere (minder zware) maatregelen kan worden afgedekt, dan wel reeds afgedicht wordt. Kort gezegd blijkt de éénbankrekeningmaatregel voor de btw dus minder essentieel dan voorheen gedacht.

Conclusie – behouden of afschaffen?

Gelet op de praktijkproblemen zoals hierboven geschetst, is het vanzelfsprekend goed om te horen dat de Staatssecretaris van Financiën de éénbankrekeningmaatregel wil afschaffen, althans voor btw-doeleinden. Vanzelfspre-

kend jammer dat bij de invoering van deze maatregel niet beter over voor- en nadelen van de maatregel is nagedacht. Zeker omdat de wetgever al een aantal jaren met de gedachte speelde om een dergelijke maatregel in te voeren en al in het vergaderjaar 2011-2012 een wetsvoorstel op papier heeft gezet. Ik kan dan ook niet anders dan concluderen dat de éénbankrekeningmaatregel verspilde energie van de wetgever is geweest en zie uit naar het Belastingplan 2015 waarin het afschaffen van de maatregel officieel wordt aangekondigd.